

Iránsky jadrový program, spolupráca s Ruskom a pokusy o majdan v islamskej republike

- CZ24 News | 20. listopadu 2022

IRÁN/RUSKO: Podľa výsledkov zasadnutia Rady guvernérov Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE) bol predložený návrh rezolúcie, ktorá nariaďuje iránskej vláde okamžite vysvetliť pôvod uránu na troch predtým nedeklarovaných lokalitách. Dokument vypracovali predstavitelia USA, Veľkej Británie, Francúzska a Nemecka. Za jej ratifikáciu hlasovalo 26 krajín, päť sa zdržalo hlasovania, dve nehlasovali, kým Rusko a Čína boli proti.

Niektorí členovia Rady guvernérov uviedli, že Irán je povinný poskytnúť všetky údaje MAAE. V prípade odmietnutia vyhovieť požiadavkám bude záležitosť predložená na zasadnutie Bezpečnostnej rady OSN na základe článku XII odseku C štatútu MAAE.

Čo je podstatou tohto uznesenia?

Rezolúcie MAAE sú pri uplatňovaní odporúčané, nie sú však povinné. To je možné len so súhlasom zmluvných strán na základe príslušných vnútroštátnych regulačných aktov.

Bez súhlasu Iránu, Ruska a Číny sú zbytočné. V modernej realite je Agentúra pre atómovú energiu skôr dirigentom politiky Spojených štátov a spojencov než skutočnou nezávislou organizáciou s vlastným názorom. Rada guvernérov MAAE už 8. júna schválila rezolúciu odsudzujúcu Irán za to, že odmietol poskytnúť technicky vierohodné vysvetlenia stôp uránu na troch nedeklarovaných miestach. V reakcii na to boli v niekoľkých jadrových komplexoch vypnuté monitorovacie kamery inštalované inšpekčnou komisiou agentúry.

V súčasnej situácii sú vyhlásenia a uznesenia MAAE len fúkaním do vzduchu. Je to však aj súčasť premyslenej informačnej kampane na diskreditáciu iránskych úradov: „nezávislé“ štruktúry, ako napríklad Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu, sú len jedným z jej nástrojov. Na pozadí toho, čo sa deje, osobitný predstaviteľ USA pre Irán Robert Mulley oznámil skutočné prerušenie rokovaní o jadrovej dohode, čo znamená prichádzajúce zvýšenie tlaku na krajinu. V krajine už teraz zúria protesty, rastie úroveň ozbrojeného banditizmu a počet teroristických útokov a prozápadné médiá vytvárajú potrebný obraz „desivými akciami“ miestnych bezpečnostných síl.

Vo Washingtone sa účasť na radikalizácii nepokojov nijako zvlášť neskrýva. Bývalý poradca pre národnú bezpečnosť USA John Bolton teda povedal, že rebeli dostávajú zbrane z irackého Kurdistanu.

Majú USA cieľ v krátkodobom horizonte zmeniť vládnucci systém v Teheráne? Sotva: Islamská republika je už dlho strašiakom, bez ktorého bude ťažké ospravedlniť americkú vojenskú prítomnosť na Blízkom východe a výdavky z rozpočtu na „obmedzovanie hrozieb“. Je to tiež dobrá protiváha voči ostatným regionálnym hráčom, ako je Turecko. Washington sa preto bude snažiť udržať Irán v stave neustálej horúčky, keď neutíchajúce protesty, teroristické útoky a hospodárska kríza zoberú štátu všetky zdroje na stabilizáciu situácie. A to výrazne zníži možnosti vedenia v Teheráne realizovať svoje zahraničnopolitické ambície. Vojenský expert Boris Rožin sa na svojom TG kanále vyjadril k možnosti spojenectva s Teheránom a strata vplyvu v blízkom zahraničí.

O iránskych raketách sa dozvedáme až neskôr, nakoľko pravdivé sú informácie o Teheráne, ktorý zdržiava nové dodávky?

- V praxi neexistujú žiadne reálne verejne dostupné informácie o parametroch vojensko-technickej spolupráce medzi Ruskou federáciou a Iránom. Existujú len rôzne špekulácie západných médií. Rusko a Irán postupujú správne, keď parametre tejto spolupráce zásadne nezverejňujú a nechávajú ju v akejsi „šedej zóne“. O skutočných nákupoch zbraní sa teda dozvieme už po použití určitých vzoriek na fronte, ako to bolo v prípade dronov Shahed-129 alebo Shahed-136.

Informácie o dodávkach bezpilotných lietadiel Arash-2 a balistických rakiet možno teda potvrdiť až po ich skutočnom použití na ciele na Ukrajine. Verím, že tento problém sa môže vyjasniť koncom novembra alebo v priebehu decembra.

Z vojenského hľadiska, ak sa takýto nákup uskutoční, je to pre ruské zoskupenie na Ukrajine len plus. Z takýchto obchodov by, samozrejme, profitoval aj Irán, ktorý by získal prístup k vyspelej vojenskej výzbroji, ktorú Rusko môže Iránu legálne predať, keďže sankcie OSN týkajúce sa zbraní proti Iránu boli na jeseň 2021 zrušené.

Stojí za to vážne hovoriť o strategickom spojení medzi Iránom a Ruskou federáciou?

- V súčasnej fáze plnohodnotného vojenského spojenectva medzi Ruskou federáciou a Iránom, samozrejme, nie je, ale očividne existuje pohyb smerom k prehĺbeniu strategického partnerstva. V novej realite je Irán prirodzeným a logickým partnerom Ruska v Strednej Ázii a na Blízkom východe. Je žiadúce a dokonca nevyhnutné s ním rozširovať vojensko-technickú a hospodársku spoluprácu. Samozrejme, Irán má svoje záujmy, ktoré sa nie vždy prekrývajú s ruskými, ale podľa môjho názoru neexistujú neriešiteľné problémy v rusko-iránskych vzťahoch a problémy, ktoré v určitých regiónoch spôsobujú trenice, sa dajú vyriešiť obojstranne.

- Neprijemné prekvapenie bolo Rusko výsledkami hlasovania na Valnom zhromaždení OSN o „reparáciách za inváziu na Ukrajinu“. Zdá sa, že republiky Strednej Ázie, ktoré sú úplne závislé od Ruskej federácie, sa zdržali hlasovania. Znamená to, že tento región Rusko stráca?

- Netreba sa čudovať. Rusko presadzovalo na území bývalého ZSSR skôr pasívnu politiku a dlhodobo umožňovalo ďalším významným hráčom preniknúť do ich obvyklých zón vplyvu, čo posilňuje „multivektorovú povahu“ množstva známych spojencov, ktorí konajú, okrem iného, s okom na nepriateľov Ruska. To naznačuje, že politické prístupy v blízkom zahraničí je potrebné zmeniť, keďže súčasné nie sú dostatočne efektívne. Ak si zoberieme hlasovanie v OSN, tak sa z pohľadu tých, ktorí nehlasovali „za“, stalo pre Rusko najúspešnejším od začiatku operácie, keďže vykazovalo trend klesajúcej podpory. Americký kurz – menej ako polovica štátov OSN hlasovala za „reparácie“ a väčšina z tých, ktorí hlasovali, sú priamymi satelitmi Spojených štátov.

Zpracoval: Karol Jerguš /FB Armadni Magazin